

POSUDEK

vedoucího na diplomovou práci Elišky Vetýškové „Legalita hrozby a použití jaderných zbraní v kontextu ozbrojeného konfliktu na Ukrajině“ předloženou na Univerzitě Karlově Právnické fakultě

Diplomová práce je členěna na úvod, pět částí a závěr. Diplomová práce má celkový rozsah 125 stran. Práce byla odevzdána v červnu 2023 (datum uzavření rukopisu 14. 10. 2023).

Diplomová práce je věnována aktuálnímu tématu. Cílem práce je dle autorky poskytnout analýzu právních aspektů hrozby a použití jaderných zbraní v kontextu nejenom ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale i ozbrojených konfliktů obecně. Autorka se v tomto směru zamýšlí nad otázkou zákazu použití a hrozby silou a dále zda případné použití jaderných zbraní na Ukrajině by bylo porušením mezinárodního práva (str. 1). Práce je tak zaměřena na otázky *ius ad bellum*, které jsou východiskem a zejména na zkoumání problematiky z pohledu *ius in bello*.

V první kapitole se nejprve diplomantka zabývá vymezením pojmu mezinárodní bezpečnost, kdy mimo jiné vymezuje současné hrozby mezinárodní bezpečnosti. Dále se zaměřuje rozbor zásady zákazu použití a hrozby silou, která je právním základem zajištění mezinárodní bezpečnosti. Hrozbu silou označuje autorka za základ koncepce jaderného odstrašení (str. 19). Těmito otázkami se dále zabývá ve čtvrté kapitole své práce. Je podle diplomantky jaderné odstrašení v rozporu se zákazem hrozby silou? Pokud ano, jaké právní důsledky má zákaz hrozby silou?

Následující dvě kapitoly diplomové práce jsou věnovány právu ozbrojených konfliktů. Mimo jiné se zde uchazečka zabývá vymezením pojmů mezinárodní humanitární právo, právo ozbrojených konfliktů, válečné právo (str. 21). Z textu vyplývá, že se jedná o synonyma, diplomantka by se mohla k této otázce vyjádřit. Následně uchazečka používá označení mezinárodní humanitární právo. Vedle vymezení základních pojmů se zde uchazečka zaměřuje zejména na zásady haagského práva o omezení způsobů a prostředků vedení ozbrojených konfliktů. Vedle obecné zásady lidskosti je pozornost věnována zásadám vojenské nutnosti, zásadě rozlišování, zásadě proporcionality, zásadě omezenosti volby prostředků a způsobů vedení boje. Na tyto kapitoly navazuje logicky z hlediska celkové koncepce diplomové práce kapitola o legalitě jaderných zbraní. Pozornost v této kapitole věnuje zejména posudku Mezinárodního soudního dvora ve věci legality hrozby nebo použití

jaderných zbraní z roku 1996. Pokud jde o posudek, jak by diplomantka vysvětlila koncept „*právo na přežití státu*“ v souvislosti s tím, zda by hrozba nebo použití jaderných zbraní byla zákonná za extrémních okolností sebeobraný (str. 65). Poslední kapitola je zaměřena na problematiku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Autorka zde vychází z historického vývoje na Ukrajině. Pozornost věnuje zejména invazi Ruské federace na Ukrajinu v roce 2022 a následnému vývoji. Z hlediska pravidel mezinárodního humanitárního práva se zaměřuje na otázky okupace Záporožské jaderné elektrárny. Provádí zde kvalifikovaný rozbor příslušných norem. Všimá si rovněž i dalších souvislostí s ozbrojeným konfliktem jako je pozastavení plnění závazků ze smlouvy Nový START. Zabývá se rovněž reakcí mezinárodního společenství na invazi Ruské federace na Ukrajině. Uchazečka se rovněž věnuje prognózám možného použití jaderných zbraní na Ukrajině. Přínosné jsou úvahy diplomantky o platnosti zásady zákazu hrozby a použití síly v závěru kapitoly.

Pokud jde o hodnocení, práce má logickou strukturu, diplomantka kvalifikovaně rozebrala zvolenou problematiku. Naplnila cíle své práce a prokázala svou schopnost pracovat s příslušnými dokumenty, judikaturou a literaturou a ty použít na zvolené téma. V tomto směru diplomová práce naplňuje zcela své poslání. Autorka se zabývá aktuálním tématem, při jeho uchopení formuluje i vlastní názory. Rozebírá a hodnotí názory nauky. Při zpracování své práce čerpala z dokumentů a publikací, zejména v anglickém jazyce, vychází ale i z české literatury věnované zvolenému tématu. Práce obsahuje na 458 poznámek pod čarou. Z formálního hlediska je práce napsána srozumitelným jazykem.

Diplomová práce splňuje požadavky kladené na tyto práce a **doporučuji** jí k ústní obhajobě. Předběžně jí hodnotím jako **výbornou**. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomantka zaměřila na otázky obsažené v posudku, případně na otázku, jaké jsou podle jejího názoru prognózy možného vývoje války na Ukrajině.

V Praze dne 25. 12. 2023

prof. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.